A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. április 10.*

„A szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésén alapuló térség — 810/2009/EK rendelet — Közösségi Vízumkódex — 21. és 34. cikk — Nemzeti szabályozás — Harmadik ország állampolgárainak jogellenes bejuttatása valamely tagállam területére — Családd módon szerzett vízumok — Az embercsempész büntetőjogi felelőssége”

A C-83/12. PPU. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Bundesgerichtshof (Németország) a Bírósághoz 2012. február 17-én érkezett, 2012. február 8-i határozatával terjesztett elő a

Minh Khoa Vo

ellen folytatott büntetőeljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: J. N. Cunha Rodrigues tanácselnök (előadó), U. Lõhmus, A. Rosas, A. Ó Caoimh és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel a kérdést előterjesztő bíróság 2012. február 8-i, a Bírósághoz 2012. február 17-én érkezett kérelmére, miszerint az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az eljárási szabályzat 104b. cikkének megfelelően sürgősségi eljárásban bírálják el,

tekintettel a Bíróság második tanácsának a hivatkozott kérelemnek helyt adót 2012. február 28-i határozatára,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 22-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– M. K. Vo képviseletében K. Beulich Rechtsanwältin,

– a Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof képviseletében K. Lohse és P. Knauss, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– a német kormány képviseletében T. Henze és N. Graf Vitzthum, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében T. Papadopoulou, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében G. Wils és W. Bogensberger, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról szóló, 2009. július 13-i 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (vízumkódex) (HL L 243., 1. o.) 21. és 34. cikkének értelmezésére irányul.

2 Ezt a kérelmet az M. K. Vo-val mint elkövetővel szemben amiatt indított büntetőeljárásban terjesztették elő, hogy harmadik országok csalárd módon szerzett vízumokkal rendelkező állampolgárait német szövetségi területre juttatta.

Jogi háttér

Az uniós jog

A vízumkódex

3 A vízumkódex (3) preambulumbekezdésének a szövege a következő:

„A vízumpolitika tekintetében a közös jogszabályok létrehozása, különösen a közösségi vívmányok (az 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló egyezmény […] és a Közös Konzuli Utasítás […] megfelelő rendelkezései) egységes szerkezetbe foglalása és továbbfejlesztése révén, »a közös vízumpolitikának egy többrétegű rendszer részeként« történő továbbfejlesztésének az egyik alapvető alkotóeleme, aminek célja »a legális utazás megkönnyítése és az illegális bevándorlás kezelése a nemzeti jogszabályok, valamint a helyi konzuli képviseletek eljárási gyakorlatának további harmonizálásán keresztül«, amint az a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének az Európai Unióban történő erősítéséről szóló Hágai Programban áll […].”

4 A vízumkódex 1. cikkének (1) bekezdése szerint ez a rendelet létrehozza a tagállamok területén való átutazásra vagy bármely hat hónapos időszakban három hónapot meg nem haladó, tervezett tartózkodásra jogosító vízumok kiadására vonatkozó eljárásokat és feltételeket; e cikk (2) bekezdése pedig pontosítja, hogy a harmadik országbeli állampolgárok a tagállamok külső határainak átlépésekor vízumkötelezettség alá esnek.

5 A vízumkódex 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ezen rendelet alkalmazásában a következő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni:

1. »harmadik országbeli állampolgár«: minden olyan személy, aki nem az EK-Szerződés 17. cikkének (1) bekezdése értelmében vett uniós állampolgár;

2. »vízum«: valamely tagállam által kiadott engedély a következőkre vonatkozóan:

a) a tagállamok területén való átutazás vagy a tagállamok területére történő első beutazás napjától számított bármely hat hónapos időszakban három hónapot meg nem haladó, tervezett tartózkodás;[…]

[…]”

6 A vízumkódex 14. cikkének (1) bekezdése szerint:

„(1) Egységes vízum kérelmezése esetén a kérelmező benyújtja az alábbiakat:

a) az utazás célját támogató dokumentumok;

[…]

d) annak megítélését lehetővé tevő információ, hogy a kérelmező a kérelmezett vízum lejárta előtt el szándékozik hagyni a tagállamok területét.”

7 A vízumkódex 21. cikke az alábbiakat írja elő:

„(1) Az egységes vízum iránti kérelem vizsgálata során meg kell győződni arról, hogy a kérelmező eleget tesz-e a [személyek határátlépésére irányadó szabályok közösségi kódexének (Schengeni határ-ellenőrzési kódex) létrehozásáról szóló, 2006. március 15-i 562/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelete (HL L 105., 1. o.)] 5. cikke (1) bekezdésének a), c), d) és e) pontjában található beutazási feltételeknek, valamint különös figyelmet kell fordítani annak vizsgálatára, hogy a kérelmező nem jelent-e kockázatot az illegális bevándorlás vagy a tagállamok biztonsága tekintetében, továbbá hogy a kérelmezőnek szándékában áll-e a kérelmezett vízum lejárta előtt a tagállamok területét elhagyni.

(2) Valamennyi kérelem esetében keresést kell végrehajtani a VIS-ben [vízuminformációs rendszer] a [vízuminformációs rendszerről (VIS) és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó adatok tagállamok közötti cseréjéről szóló, 2008. július 9-i 767/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (VIS-rendelet) (HL L 218., 60. o.)] VIS-rendelet 8. cikkének (2) bekezdésével és 15. cikkével összhangban. A téves elutasítások és azonosítások elkerülése érdekében a tagállamok biztosítják a VIS-rendelet 15. cikkében szereplő összes keresési kritérium teljes körű alkalmazását.

(3) A konzulátus annak ellenőrzése során, hogy a kérelmező eleget tesz-e a beutazási feltételeknek, ellenőrzi:

a) hogy a bemutatott úti okmány nem hamis, hamisított vagy csalárd módon felhasznált;

b) a kérelmező által a tervezett tartózkodás célját és körülményeit illetően nyújtott igazolást, továbbá, hogy a kérelmező rendelkezik megfelelő anyagi fedezettel mind a tervezett tartózkodás időtartamára, mind pedig a származási vagy a lakóhely szerinti országba való visszatéréshez vagy egy olyan harmadik országba történő átutazáshoz, ahová őt biztosan beengedik, illetve képes ezt a fedezetet jogszerűen biztosítani;

c) hogy a kérelmező olyan személy-e, akire vonatkozóan beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzést adtak ki a Schengeni Információs Rendszerben (SIS);

d) hogy a kérelmező nem minősül-e a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex 2. cikkének (19) bekezdése értelmében a tagállamok közrendjét, belső biztonságát vagy közegészségét veszélyeztető, illetve bármely tagállam nemzetközi kapcsolatait fenyegető személynek, különösen nem áll-e a tagállamok nemzeti adatbázisai által ugyanezen okok miatt kiadott, beléptetési tilalmat elrendelő figyelmeztető jelzés hatálya alatt;

e) a kérelmező – adott esetben – rendelkezik-e megfelelő és érvényes utazási egészségbiztosítással.

(4) A konzulátus adott esetben ellenőrzi a megelőző és tervezett tartózkodások hosszát, hogy meggyőződjön arról, hogy a kérelmező nem tartózkodott tovább a tagállamok területén az engedélyezett maximális időtartamnál, függetlenül a más tagállam által kiadott, hosszú távú tartózkodásra jogosító nemzeti vízummal vagy tartózkodási engedéllyel engedélyezett lehetséges tartózkodásoktól.

(5) A tervezett tartózkodáshoz szükséges, megfelelő anyagi fedezetet a tartózkodás időtartamával és céljával összhangban, valamint az érintett tagállam vagy tagállamok szállás- és ellátási átlagköltségeinek a figyelembevételével kell megállapítani, kedvező árú szálláshelyet véve alapul, és azt a tartózkodás napjainak számával szorozva, a tagállamok által a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex 34. cikke (1) bekezdése c) pontjának megfelelően meghatározott referenciaösszegek alapján. A költségviselésnek és/vagy a magánszállásadásnak az igazolása is bizonyíthatja a szükséges anyagi fedezet meglétét.

(6) A repülőtéri tranzitvízum iránti kérelem vizsgálata során a konzulátus ellenőrzi különösen az alábbiakat:

a) hogy a bemutatott úti okmány nem hamis, hamisított vagy csalárd módon felhasznált;

b) az érintett harmadik országbeli állampolgár indulási és érkezési helye, valamint hogy a tervezett útvonal és a repülőtéri átutazás összefüggésben áll egymással;

c) a végső célállomásra történő továbbutazás igazolása.

(7) A kérelem vizsgálatának elsősorban a bemutatott dokumentumok hitelességén és megbízhatóságán, valamint a kérelmező által tett nyilatkozatok megbízhatóságán és a benne foglaltak helytállóságán kell alapulnia.

(8) A kérelem vizsgálata során a konzulátusok indokolt esetben személyes elbeszélgetésre hívhatják a kérelmezőt, és további dokumentumokat kérhetnek.

(9) A vízumkiadás korábbi elutasítása nem vezet az új kérelem automatikus elutasításához. Az új kérelmet az összes rendelkezésre álló információ alapján vizsgálják.”

8 A vízumkódex 34. cikke értelmében:

„(1) A vízumot meg kell semmisíteni, amennyiben nyilvánvalóvá válik, hogy a vízumkiadás feltételei nem teljesültek a vízum kiadásának időpontjában, különösen amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy azt csalárd módon szerezték. A vízumot főszabály szerint az azt kiadó tagállam illetékes hatóságai semmisítik meg. A vízumot más tagállam illetékes hatóságai is megsemmisíthetik, amely esetben a vízumot kiadó tagállam hatóságait tájékoztatni kell a megsemmisítésről.

(2) A vízumot vissza kell vonni, amennyiben nyilvánvalóvá válik, hogy kiadásának feltételei többé nem teljesülnek. A vízumot főszabály szerint az azt kiadó tagállam illetékes hatóságai vonják vissza. A vízumot más tagállam illetékes hatóságai is visszavonhatják, amely esetben a vízumot kiadó tagállam hatóságait tájékoztatni kell a visszavonásról.

(3) A vízumot a vízum birtokosának kérésére is vissza lehet vonni. A vízumot kiadó tagállam illetékes hatóságait értesíteni kell a vízum visszavonásáról.

(4) Az a tény, hogy a vízum birtokosa a határon nem tudja bemutatni a 14. cikk (3) bekezdésében említett egy vagy több igazoló okmányt, nem vezet automatikusan a vízum megsemmisítésére vagy visszavonására irányuló döntéshez.

(5) A megsemmisített vagy visszavont vízumra »MEGSEMMISÍTVE« vagy „VISSZAVONVA” feliratú bélyegzőlenyomatot kell helyezni, valamint a vízumbélyeg optikailag változó jelét, a »rejtett kép« biztonsági elemet, valamint a »vízum« szót keresztirányú áthúzással érvényteleníteni kell.

(6) A kérelmezőt a VI. mellékletben szereplő formanyomtatvány révén értesíteni kell a vízum megsemmisítéséről vagy visszavonásáról szóló döntésről, valamint a döntés indokairól.

(7) A megsemmisített vagy visszavont vízum birtokosa jogorvoslattal élhet, kivéve ha a vízumot a (3) bekezdéssel összhangban az ő kérésére vonták vissza. A jogorvoslati eljárást a megsemmisítésről vagy visszavonásról szóló döntést meghozó tagállammal szemben, és ezen tagállam nemzeti jogának megfelelően kell lefolytatni. A tagállamok tájékoztatják a kérelmezőket a jogorvoslat esetén követendő, a VI. mellékletben meghatározott eljárásról.

(8) A megsemmisített vagy visszavont vízumokra vonatkozó információt a VIS-rendelet 13. cikkének megfelelően be kell vinni a VIS-be.”

9 A vízumkódex 58. cikkének (5) bekezdéséből kitűnik, hogy e rendelet 34. cikkének (6) és (7) bekezdését csak 2011. április 5-től kell alkalmazni. 2010. április 5., a vízumkódex hatálybalépésének napja, és 2011. április 5. között a diplomáciai és konzuli képviseletek számára kibocsátott Közös Konzuli Utasítás (HL 2005. C 326., 1. o.) ötödik részének 2.4 pontja a vízum megtagadása esetén a szerződő felek nemzeti joga által előírt jogorvoslati lehetőségekre utalt vissza.

A 2002/946/IB kerethatározat

10 A jogellenes be- és átutazáshoz, valamint a jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás elleni küzdelem büntetőjogi keretének megerősítéséről szóló, 2002. november 28-i tanácsi kerethatározat (HL L 328., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 61. o.) 1. cikkének (1) bekezdése szerint minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a jogellenes be- és átutazáshoz, valamint a jogellenes tartózkodáshoz történő segítségnyújtás meghatározásáról szóló, 2002. november 28-i 2002/90/EK tanácsi irányelv (HL L 328., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 64 o.) 1. és 2. cikkében meghatározott bűncselekmények hatásos, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal legyenek sújthatók, amelyek kiadatást is maguk után vonhatnak.

11 E kerethatározat 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megalapítsa joghatóságát az említett kerethatározat 1. cikke (1) bekezdésében említett bűncselekmények tekintetében, amennyiben azokat egészben vagy részben saját területén követték el.

12 Ugyanezen kerethatározat 7. cikkének (1) bekezdése kimondja:

„Amennyiben egy tagállam az 1. cikk (1) bekezdésében említett olyan bűncselekményekről értesül, amelyek egy másik tagállam külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló jogszabályaiba ütköznek, az említett tagállam erről megfelelően tájékoztatja ez utóbbi tagállamot.”

A 2002/90 irányelv

13 A 2002/90 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„Minden tagállam megfelelő szankciókat állapít meg az alábbiakkal szemben:

a) bárki, aki szándékosan segítséget nyújt olyan személynek, aki nem állampolgára egyik tagállamnak sem, abban, hogy az érintett állam külföldiek be-, illetve átutazásáról szóló jogszabályainak megsértésével egy tagállam területére beutazzon, illetve azon átutazzon;

b) bárki, aki anyagi haszonszerzés céljából szándékosan segítséget nyújt olyan személynek, aki nem állampolgára egyik tagállamnak sem, abban, hogy az érintett állam külföldiek tartózkodásáról szóló jogszabályainak megsértésével egy tagállam területén tartózkodjon.”

14 Az említett irányelv 3. cikkéből az következik, hogy minden tagállam megteszi a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy az 1. és 2. cikkben említett bűncselekmények elkövetőit hatásos, arányos és visszatartó erejű szankciókkal sújtsák.

A 2008/115 irányelv

15 A harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 348., 98. o.) 3. cikke szerint:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[…]

2. »illegális tartózkodás«: olyan harmadik országbeli állampolgár jelenléte valamely tagállam területén, aki a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 5. cikkében meghatározott beutazási feltételeknek vagy az adott tagállamban érvényes egyéb beutazási, tartózkodási vagy letelepedési feltételeknek nem, vagy már nem felel meg;

[…]”

A nemzeti szabályozás

16 A külföldiek szövetségi területen való tartózkodásáról, keresőtevékenységéről és beilleszkedéséről szóló törvény (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, a továbbiakban: Aufenthaltsgesetz) 4. §-a (1) bekezdésének 1. pontja az alábbiakat mondja ki:

„A szövetségi területre való belépéshez és ott-tartózkodáshoz a külföldieknek tartózkodási engedéllyel kell rendelkezniük, kivéve ha az Európai Unió joga vagy rendelet másképpen rendelkezik, vagy ha a tartózkodási jog az Európai Gazdasági Közösség és Törökország közötti társulás létrehozásáról szóló 1963. szeptember 12-i megállapodásból (BGB1. 1964 II, 509. o.) (EGK–Törökország társulási megállapodás) következik. A tartózkodási engedélyek a következők lehetnek:

1) vízum […]”

17 Az Aufenthaltsgesetz 95. §-a a szankciókra vonatkozóan a következőket írja elő:

„(1) Egy évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetendő, aki

[...]

2. a 4. § (1) bekezdésének első mondata értelmében tartózkodási engedély nélkül tartózkodik a szövetségi területen,

a) végrehajtható módon a terület elhagyására kötelezték,

b) a terület elhagyására nem biztosítottak számára határidőt, vagy az lejárt, és

c) kitoloncolását nem függesztették fel,

3. a 14. § (1) bekezdésének 1. vagy 2. pontját megsértve utazik be szövetségi területre,

[…]

(6) Az (1) bekezdés 2. és 3. pontja szerinti esetekben az előírt tartózkodási engedély nélkül elkövetett cselekménnyel egy tekintet alá esik a fenyegetéssel, vesztegetéssel vagy összejátszással kieszközölt vagy a valótlan vagy hiányos nyilatkozattal csalárd módon szerzett tartózkodási engedély felhasználásával elkövetett cselekmény."

18 Az Aufenthaltsgesetz „Külföldiek becsempészése" című 96.§-a a következőképpen rendelkezik:

„(1) Öt évig terjedő szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntetendő, aki mást rábír, vagy másnak segítséget nyújt

1. a 95. § (1) bekezdésének 3. pontja vagy (2) bekezdése 1. pontjának a) alpontja szerinti cselekmény elkövetésére, illetve elkövetéséhez, és

   a) ezért előnyt vagy ennek ígéretét fogadja el, vagy

   b) többször vagy több külföldi javára követi el a cselekményt, vagy

2. a 95. § (1) bekezdésének 1. vagy 2. pontja, (1a) bekezdése vagy (2) bekezdése 1. pontjának b) alpontja vagy (2) bekezdésének 2. pontja szerinti cselekmény elkövetésére, illetve elkövetéséhez, és ezért vagyoni előnyt vagy ennek ígéretét fogadja el.

(2) Hat hónaptól tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1) bekezdés szerinti cselekményt

1. üzletszerűen követi el,

2. ilyen cselekmények többszöri elkövetésére létesült bűnszövetség tagjaként követi el,

[…]

(4) Az (1) bekezdés 1. pontjának a) alpontja, az (1) bekezdés 2. pontja, a (2) bekezdés 1., 2. és 5. pontja, valamint a (3) bekezdés a külföldieknek az Európai Unió tagállamai vagy valamely schengeni állam területére történő beutazására és tartózkodására vonatkozó jogszabályok megsértésére is alkalmazandó, ha

1. e jogsértések megfelelnek a 95. § (1) bekezdésének 2. vagy 3. pontjában vagy (2) bekezdésének 1. pontjában meghatározott cselekményeknek, és

2. a tettes olyan külföldit segít, aki nem rendelkezik az Európai Unió valamely tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes államnak az állampolgárságával.

[…]"

19 Az Aufenthaltsgesetz „Halált okozó embercsempészés; üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetett embercsempészés" című 97. §-ának (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Egy évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki adott esetben a 96. §-nak a (4) bekezdésével is összefüggésben értelmezett (1) bekezdése szerinti cselekményt ilyen cselekmények többszöri elkövetésére létesült bűnszövetség tagjaként, üzletszerűen követi el."

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

20 M. K. Vo vietnámi állampolgárral szemben Németországban folyt büntetőeljárás külföldiek becsempészésének tényállása miatt. Az eljárás eredményeként a Landgericht Berlin a vádlottat külföldiek négyrendbeli üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetett becsempészése miatt halmazati büntetésül négy év, három hónap szabadságvesztésre ítélte.

21 A vádlott vietnámi állampolgárok illegális Németországba csempészésére alakult vietnámi bűnszövetségek tagja volt.

22 Az egyik bűnszövetség elkövetési módja abban állt, hogy elhitette a vietnámi magyar nagykövetséggel, hogy a vietnámi állampolgárok 20–30 személyből álló turistacsoport tagjai, holott a cél az volt, hogy 11 000 és 15 000 amerikai dollár közötti összegért az Unió területére juttassa őket. A látszat fenntartása érdekében az utazások az első napokban a turisztikai program szerint alakultak, majd az érintetteket az előre kidolgozott tervnek megfelelően különböző célországokba – többnyire Németországba – szállították tovább.

23 A másik bűnszövetség azt a körülményt használta ki, hogy a Svéd Királyság megengedte a vietnámi állampolgároknak, hogy néhány hónapig a schengeni térségben maradjanak, ha volt gyümölcsszedéshez kapott munkavállalási vízumuk. A vízum kérelmezésekor elhitették az illetékes hatóságokkal, hogy a becsempészendő személyek dolgozni kívánnak. Valójában amint a Svédországba való megérkezésükkor megkapták a munkavállalási vízumot, e vietnámi állampolgárok Németországba utaztak tovább. M. K. Vo-t azzal vádolták, hogy közreműködött ezekben a cselekményekben, és a szolgálataiért cserébe az egyes közreműködésekért 500 és 20 000 euró közötti összeget kapott.

24 E vietnámi állampolgárok közül egyesekre akkor találtak rá német területen, amikor megpróbáltak ott letelepedni és dolgozni.

25 A Landgericht Berlin azt állapította meg, hogy a vádlott az Aufenthaltsgesetz 96. §-a (1) bekezdése 1. pontjának a) és b) alpontjával, 95. §-a (1) bekezdésének 3. pontjával, 96. §-a (1) bekezdésének 2. pontjával és 95. §-a (1) bekezdésének 1. és 2. pontjával összefüggésben értelmezett 97. §-ának (2) bekezdése értelmében külföldiek négy rendbeli üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetett becsempészése miatt vált büntethetővé.

26 E bíróság szerint ahhoz, hogy a bűncselekmény megvalósuljon, a becsempészett személyeknek jogellenesen kell a területre beutazniuk, illetve ott jogellenesen kell tartózkodniuk. Az a körülmény, hogy ezek a személyek formálisan rendelkeztek vízummal, nem minősül büntethetőséget kizáró oknak az embercsempésszel szemben, amennyiben a tartózkodási engedély valótlan nyilatkozattal, csalárd módon való megszerzése egyenértékű volt a szükséges tartózkodási engedély nélkül való elkövetéssel.

27 A vádlott a Landgericht Berlin általi elmarasztalása ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Bundesgerichtshofhoz, amelyben további indokolás nélkül az anyagi jog megsértésére hivatkozott.

28 A kérdést előterjesztő bíróság szerint teljesültek az Aufenthaltsgesetz 95. §-ának (6) bekezdésében megállapított feltételek, hiszen a becsempészendő személyek szándékosan hazudtak a magyar, illetve svéd nagykövetség tisztviselőinek, amikor úgy nyilatkoztak, hogy turisztikai tartózkodás, illetve ideiglenes munkavállalás céljából kívánnak a schengeni térségbe utazni, holott valójában már kezdettől fogva azt tervezték, hogy Németországba utaznak tovább, ami kizárta volna a vízumok kiadását, amely vízumokat csak a felelős tisztviselők félrevezetése miatt adtak ki.

29 E körülmények között a Bundesgerichtshof úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a Közösségi Vízumkódex létrehozásáról szóló, [810/2009] rendeletnek az egységes vízum kiadását és megsemmisítését szabályozó 21. és 34. cikkét, hogy e rendelkezésekkel ellentétes a külföldiek becsempészése miatt a nemzeti jogszabályok alkalmazásából azokban az esetekben eredő büntethetőség, amelyekben a becsempészett személyek rendelkeznek ugyan vízummal, azt azonban valamely másik tagállam illetékes hatóságainak az utazás valódi céljával kapcsolatos megtévesztése útján csalárd módon szerezték?”

A sürgősségi eljárásról

30 A Bundesgerichtshof azt kérte, hogy a Bíróság az eljárási szabályzat 104b. cikke szerinti sürgősségi eljárásban tárgyalja a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet.

31 E bíróság kérelmét azzal indokolta, hogy M. K. Vo-t négy év három hónap szabadságvesztésre ítélték külföldiek üzletszerűen és bűnszövetségben elkövetett becsempészése miatt, 2011. január 1-je óta folyamatosan előzetes letartóztatásban van, és hogy ha a Bíróságnak az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre igenlő választ kellene adnia, M. K. Vo ellen már nem indítható büntetőeljárás, ezért a fogvatartása alaptalan lenne.

32 Az előadó bíró javaslatára a főtanácsnok meghallgatását követően a Bíróság második tanácsa úgy döntött, helyt ad a kérdést előterjesztő bíróság azon kérelmének, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet sürgősségi eljárásban bírálja el.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

33 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a vízumkódex 21. és 34. cikkét, hogy ezekkel ellentétes a külföldiek becsempészése miatt a nemzeti jogszabályok alkalmazásából azokban az esetekben eredő büntethetőség, amelyekben a becsempészett, harmadik országok állampolgárságával rendelkező személyek csalárd módon – a vízumot kiadó tagállam illetékes hatóságainak az utazás valódi céljával kapcsolatos megtévesztése útján – szerzett vízummal rendelkeznek, amelyet nem semmisítettek meg.

34 Előzetesen meg kell állapítani, hogy az, hogy a tagállamok a vízumkódexszel a külső határok átlépésére és a vízumok kiadásával kapcsolatos eljárásra és feltételekre vonatkozó intézkedéseket fogadtak el, illeszkedik az EUMSZ 67. cikk értelmében a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség fokozatos létrehozására vonatkozó célkitűzésbe.

35 A vízumkódex célja a (3) preambulumbekezdése szerint egy többrétegű rendszer létrehozása, amelynek célja a legális utazás megkönnyítése és az illegális bevándorlás kezelése a nemzeti jogszabályok, valamint a helyi konzuli képviseletek eljárási gyakorlatának további harmonizálásán keresztül.

36 A kódex által követett harmonizáció a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra irányul a schengeni vívmányok alkalmazása alapján.

37 A vízumkódex 21. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az egységes vízum iránti kérelem vizsgálata során az illetékes konzulátusnak meg kell győződnie arról, hogy a kérelmező eleget tesz-e a Schengeni határ-ellenőrzési kódex 5. cikke (1) bekezdésének a), c), d) és e) pontjában található beutazási feltételeknek, valamint különös figyelmet kell fordítania annak vizsgálatára, hogy a kérelmező nem jelent-e kockázatot az illegális bevándorlás vagy a tagállamok biztonsága tekintetében, továbbá hogy a kérelmezőnek szándékában áll-e a kérelmezett vízum lejárta előtt a tagállamok területét elhagyni.

38 A vízumkódex 34. cikkének (1) bekezdése értelmében a vízumot meg kell semmisíteni, amennyiben alapos okkal feltételezhető, hogy azt csalárd módon szerezték. A vízumot főszabály szerint az azt kiadó tagállam illetékes hatóságai semmisítik meg, de más tagállam illetékes hatóságai is megsemmisíthetik, amely esetben a vízumot kiadó tagállam hatóságait tájékoztatni kell a megsemmisítésről.

39 Azon tény, hogy a vízum megsemmisítéséről az azt kiadó tagállamtól eltérő tagállam illetékes hatóságai határozhatnak, azokra a helyzetekre kíván reagálni, amelyekben az utazás megkezdése után derül ki, hogy a vízum érvénytelen vagy hatálytalan csalárd módon történt kiadás miatt vagy azon oknál fogva, hogy a kiadási feltételeknek nem tettek eleget.

40 Azonban a megsemmisítés, jóllehet főszabály szerint kötelező a kiadó tagállam hatóságaira nézve, egy másik tagállam hatóságai esetében fakultatív, amint arra az uniós jogalkotó által a „lehet” ige használata utal.

41 E megállapítás annak vizsgálatához vezet, hogy a külföldiek becsempészését büntethetővé nyilvánító nemzeti jogszabályok figyelembe vehetik-e a bűncselekmény tényállási elemeiként a becsempészett személyek jogellenes beutazását és tartózkodását, anélkül hogy a nekik adott vízumokat előzőleg megsemmisítették volna.

42 A vízumkódex szabályozza a vízumok kiadási, megsemmisítési illetve visszavonási feltételeit, nem tartalmaz azonban olyan szabályokat, amelyek büntetőjogi szankciókat írnának elő e feltételek megsértése esetére. Ugyanakkor a vízumkódex 1. mellékletében szereplő vízumkérelemre vonatkozó nyomtatvány tartalmaz egy olyan rubrikát, amelyben a kérelmezőt arról tájékoztatják, hogy bármely hamis nyilatkozat többek között a vízum megsemmisítéséhez vezet, és büntetőeljárást vonhat maga után.

43 Ezenkívül a 2002/946//IB kerethatározat 1. cikkének (1) bekezdése, 4. cikke (1) bekezdésének a) pontja, valamint a 2002/90 irányelv 1. cikkének (1) bekezdése és 3. cikke minden tagállamot arra kötelez, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó bűncselekmények hatásos, arányos és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal legyenek sújthatók, és hogy megalapítsa joghatóságát az elkövetett bűncselekmények tekintetében, amennyiben azokat egészben vagy részben saját területén követték el.

44 Az előző pontokból következik, hogy nemcsak nem ellentétes az uniós joggal az, hogy valamely tagállam büntetőeljárást indítson minden olyan személlyel szemben, aki szándékosan segítséget nyújt harmadik ország állampolgárának abban, hogy az alkalmazandó jogszabályok megsértésével a tagállam területére beutazzon, hanem az uniós jog kifejezetten elő is írja az érintett tagállamnak, hogy ilyen eljárást indítson.

45 A tagállamok ily módon két kötelezettséggel szembesülnek. Az első, hogy ne lépjenek fel úgy, hogy akadályozzák a vízumokkal rendelkezők mozgását anélkül, hogy sor került volna a vízumok megfelelő formában történő megsemmisítésére. A második kötelezettség az, hogy hatásos, arányos és visszatartó erejű szankciókat alkalmazzanak a 2002/946/IB kerethatározat és a 2002/90 irányelvben említett bűncselekmények elkövetőivel, többek között az embercsempészekkel szemben.

46 E kötelezettségeket az uniós jogi rendelkezések hatékony érvényesülésének biztosításával kell betartani (lásd ebben az értelemben a 106/77. sz. Simmenthal-ügyben 1978. március 9-én hozott ítélet [EBHT 1978., 629. o.] 24. pontját, valamint a C-188/10. és C-189/10. sz., Melki és Abdeli egyesített ügyekben 2010. június 22-én hozott ítélet [EBHT 2010., I-5667. o.] 43. pontját. Szükség esetén a nemzeti bíróságok kötelesek a gyakorlati összhangra vonatkozó megoldásokat keresni olyan normákkal kapcsolatban, amelyeknek az alkalmazása veszélyeztetheti az uniós szabályozás hatékonyságát vagy koherenciáját.

47 Márpedig, mivel a büntetőeljárás jellegénél fogva eljárási titkot és sürgős aktusokat rejthet magában, nem mindig lehet eleget tenni azon követelménynek, hogy az illetékes hatóságok előzetesen megsemmisítsék a vízumokat.

48 Az előzőekre tekintettel a feltett kérdésre az a válasz adandó, hogy a 810/2009 rendelet 21. és 34. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a külföldiek becsempészése miatt a nemzeti jogszabályok alkalmazásából azokban az esetekben eredő büntethetőség, amelyekben a becsempészett, harmadik országok állampolgárságával rendelkező személyek csalárd módon – a vízumot kiadó tagállam illetékes hatóságainak az utazás valódi céljával kapcsolatos megtévesztése útján – szerzett vízummal rendelkeznek, amelyet nem semmisítettek meg.

A költségekről

49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A Közösségi Vízumkódex létrehozásáról szóló, 2009. július 13-i 810/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (vízumkódex) 21. és 34. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes a külföldiek becsempészése miatt a nemzeti jogszabályok alkalmazásából azokban az esetekben eredő büntethetőség, amelyekben a becsempészett, harmadik országok állampolgárságával rendelkező személyek csalárd módon – a vízumot kiadó tagállam illetékes hatóságainak az utazás valódi céljával kapcsolatos megtévesztése útján – szerzett vízummal rendelkeznek, amelyet nem semmisítettek meg.

Aláírások